

ME MOJA NADARJENOST NAREDI BOLJ PRILJUBLJENEGA?

sociologija

raziskovalna naloga

Avtorici: Maša Kavkler, 8. a

Lilijana Polanec, 8. a

Mentorica: Mateja Zupanec, prof.

Laporje, 2024

ZAHVALA

Zahvaljujeva se najini mentorici Mateji Zupanec za vso podporo in pomoč, prav tako se zahvaljujeva učitelju Žigi Šauperlu za lektoriranje raziskovalne naloge. Posebej se zahvaljujeva najinim sošolcem in drugim učencem naše šole za rešen sociometrični vprašalnik, na podlagi katerega sva tudi napisali to raziskovalno nalogo. V podporo in pomoč na poti raziskovanja pa so nama bili tudi najini starši, zato gre zahvala tudi njim.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD.....	6
2 TEORETIČNI DEL	7
2.1 Kdo so nadarjeni učenci?	7
2.2 Značilnosti nadarjenih učencev.....	7
2.3 Kako nadarjene odkrijejo?	8
2.4 Sprejetost nadarjenih učencev	9
3 RAZISKOVALNI DEL.....	10
3.1 Metodologija.....	10
3.1.1 Raziskovalni hipotezi	10
3.1.2 Raziskovalne metode	10
3.1.3 Raziskovalni vzorec	11
3.2 Rezultati	12
3.2.1 Preverjanje hipoteze 1	12
3.2.2 Preverjanje hipoteze 2	24
4 RAZPRAVA	33
5 ZAKLJUČEK.....	34
6 LITERATURA.....	35
7 PRILOGE.....	36

KAZALO SLIK

Sociogram 1: Najpogosteje izbrani učenci 7. a za pomoč pri pouku	13
Sociogram 2: Najpogosteje izbrani učenci 7. a za zabavo pri pouku	15
Sociogram 3: Najpogosteje izbrani učenci 8. a za pomoč pri pouku	17
Sociogram 4: Najpogosteje izbrani učenci 8. a za zabavo pri pouku	19
Sociogram 5: Najpogosteje izbrani učenci 9. a za pomoč pri pouku	21
Sociogram 6: Najpogosteje izbrani učenci 9. a za zabavo pri pouku	23
Sociogram 7: Najpogosteje izbrani učenci 7. a za druženje izven šole za zabavo	26
Sociogram 8: Najpogosteje izbrani učenci 8. a za druženje izven šole za zabavo	29
Sociogram 9: Največkrat izbrani učenci 9. a za druženje izven šole za zabavo	32

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število učencev, ki so vključeni v raziskavo.....	11
Tabela 2: Število nadarjenih učencev, ki so vključeni v raziskavo	11
Tabela 3: Izbire učencev 7. a na vprašanje »Katera dva sošolca največkrat prosiš za pomoč pri pouku?«	12
Tabela 4: Izbire učencev 7. a na vprašanje »S katerima sošolcema se pri pouku največkrat zabavaš?«	14
Tabela 5: Izbire učencev 8. a na vprašanje »Katera dva sošolca največkrat prosiš za pomoč pri pouku?«	16
Tabela 6: Izbire učencev 8. a na vprašanje »S katerima sošolcema se pri pouku največkrat zabavaš?«	18
Tabela 7: Izbire učencev 9. a na vprašanje »Katera dva sošolca največkrat prosiš za pomoč pri pouku?«	20
Tabela 8: Izbire učencev 9. a na vprašanje »S katerima sošolcema se pri pouku največkrat zabavaš?«	22
Tabela 9: Izbire učencev 7. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za pomoč pri učenju?«	24
Tabela 10: Izbire učencev 7. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za zabavo?«	25
Tabela 11: Izbire učencev 8. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za pomoč pri učenju?«	27
Tabela 12: Izbire učencev 8. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za zabavo?«	28
Tabela 13: Izbire učencev 9. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za pomoč pri učenju?«	30
Tabela 14: Izbire učencev 9. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za zabavo?«	31
Tabela 15: Najbolj popularen učenec/učenka v razredu	32

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sva se ukvarjali z vprašanjem, ali nadarjenost vpliva na to, da je posameznik v družbi bolj priljubljen. Ker sva sami osnovnošolki, sva se osredotočili na vrstnike in sovrstnike. Zastavili sva si dve hipotezi: 1. »Nadarjeni učenci so v šolskem prostoru bistveno bolj priljubljeni kot ostali vrstniki.« in 2. »Priljubljenost nadarjenih učencev izven šolskega prostora ne izstopa v primerjavi z ostalimi vrstniki.« Zanima naju torej, kako sta nadarjenost in priljubljenost povezana v šolskem prostoru in izven njega.

Najprej sva se lotili branja in raziskovanja po strokovni literaturi, nato pa raziskavo izvedli tudi na naši šoli – med učenci 7. a, 8. a in 9. a. Za metodo raziskovanja sva izbrali sociometrično preizkušnjo. S pomočjo sociometričnih vprašalnikov sva pridobili podatke, jih analizirali, predstavili tudi s sociogrami in prišli do sklepov. Prvo hipotezo sva delno potrdili, saj se je izkazalo, da so nadarjeni učenci večkrat izbrani oz. bolj priljubljeni, ko gre v šolskem prostoru za pomoč pri učenju. Ko gre za zabavo, prosti čas (rekreacija, odmori, varstvo vozačev), pa ni razlike med priljubljenostjo nadarjenih in nenadarjenih učencev. Drugo hipotezo sva potrdili, saj se je izkazalo, da sva pravilno predvidevali, da izven šolskega prostora nadarjeni učenci ne izstopajo glede priljubljenosti. Sklep najinega raziskovanja: nadarjenost ni pogoj za priljubljenost.

Raziskovanje pa nama je odprlo nova vprašanja, s katerimi se želiva ukvarjati v bodoče, in sicer sva iz sociogramov razbrali, da imamo v našem razredu kar pet izključenih učencev. Potrudili se bova pozitivno vplivati na naše medsebojne odnose in vključenost.

Ključne besede: nadarjeni učenci, priljubljenost, sociometrični vprašalniki, sociogram

ABSTRACT

In this research paper, we asked whether talent makes a person more popular in society. As we are primary school students ourselves, we focused on peers and peer groups. We set two hypotheses: 1. The popularity of gifted pupils in the school environment is significantly different from that of other peers, 2. The popularity of gifted pupils outside the school environment is not different from that of other peers. We are therefore interested in how giftedness and popularity are related inside and outside the school environment.

We first started by reading and researching the literature, and then we conducted the research in our school - among 7a, 8a and 9a pupils. We used sociometric questionnaires to collect data, analysed it, presented it with sociograms and came to conclusions. We partially confirmed our first hypothesis, as it turned out that gifted pupils are more often selected or more popular when it comes to learning support in the school environment. However, when it comes to fun, leisure (recreation, recess, care for commuting pupils), there is no difference between the popularity of gifted and non-gifted students. The second hypothesis was confirmed, as it turned out that we were correct in our prediction, i.e. that gifted students do not stand out in terms of popularity outside the school. The conclusion of our research: giftedness is not a prerequisite for popularity.

However, our research has opened up new questions that we want to work on in the future, namely that we have five excluded pupils in our class, as we can see from the sociograms. We will do our best to positively influence our relationships and inclusion.

Keywords: gifted pupils, popularity, sociometric questionnaires, sociogram

1 UVOD

Za raziskovanje področja nadarjenih učencev sva se odločili, ker sva tudi sami nadarjeni učenki in v našem razredu opažava razlike med nadarjenimi in ostalimi. Predvsem se nama zdi, da smo nadarjeni učenci v ospredju. Imamo glavno besedo in ostalih ne spustimo zraven pri odločanju kakšne razredne zadeve. Predvidevava, da je to tako, ker smo morda samozavestnejši. Tudi Koširjeva (2013) v svojem delu navaja, da so priljubljeni učenci običajno učno uspešni ter da imajo zavrtnjeni učenci pogosto učne težave.

Pri sebi sva tudi opazili, da ne marava, da nama nekdo od sošolcev ukazuje ali pove, da najino mnenje ne vzdrži. Ker ne moreva zagotovo trditi, da so najine domneve resnične, sva se odločili raziskati, ali je nadarjenost v neposredni povezavi s priljubljenostjo oziroma popularnostjo v razredu.

Porajajo se nama vprašanja kot npr.: Ali je nadarjenost merilo za popularnost? So vsi nadarjeni enako priljubljeni? So sploh priljubljeni? So bistvene razlike med odnosi v šolskem prostoru in izven šole/pouka? Kdo koga izbira?

Zastavili sva si dve hipotezi, ki bosta rdeča nit najinega raziskovanja:

1. Nadarjeni učenci so v šolskem prostoru bistveno bolj priljubljeni kot ostali vrstniki.
2. Priljubljenost nadarjenih učencev izven šolskega prostora ne izstopa v primerjavi z ostalimi vrstniki.

Priznati morava, da se po eni strani zelo veseliva raziskovanja, po drugi pa naju je morda celo nekoliko strah, saj sva sami del raziskave in bova na tej poti dobili povratno informacijo, kako naju vidijo sošolci. Prvič se bova srečali z raziskovalno metodo sociometrične preizkušnje. S pomočjo sociometričnega vprašalnika bova pridobili podatke, na podlagi katerih bova izdelali sociometrične tabele in rezultate predstavile grafično s sociogramom.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Kdo so nadarjeni učenci?

Zakon o osnovni šoli v 11. členu navaja, da so nadarjeni učenci tisti, ki izkazujejo visoko nadpovprečne sposobnosti mišljenja ali izjemne dosežke na posameznih učnih področjih, v umetnosti ali športu. Šola tem učencem zagotavlja ustrezne pogoje za vzgojo in izobraževanje tako, da jim prilagodi vsebine, metode in oblike dela ter jim omogoči vključitev v dodatni pouk, druge oblike individualne in skupinske pomoči ter druge oblike dela (Zakon o osnovni šoli, 11. člen).

2.2 Značilnosti nadarjenih učencev

Raziskave so pokazale (Žagar idr., 1999), da imajo nadarjeni lastnosti, ki jih ostali učenci nimajo oziroma so pri nadarjenih bolj poudarjene in izrazite. Nadarjeni pa niso homogena skupina, saj so si otroci v skupini nadarjenih zelo različni in imajo različne osebnostne lastnosti, po katerih jih prepoznamo. Osebnostne lastnosti, ki jih najdemo pri nadarjenih, se nanašajo na nekaj različnih področij: miselno-spoznavno, učno-storilnostno, motivacijsko, socialno-čustveno.

Najbolj pogoste so naslednje (Žagar idr., 1999; Bezić, 2012):

Miselno-spoznavno področje

- razvito divergentno mišljenje (fluentnost, fleksibilnost, originalnost, elaboracija),
- razvito logično mišljenje (analiza, abstrahiranje, posploševanje, sposobnost sklepanja)
- nenavadna domišljija,
- natančnost opazovanja,
- dober spomin,
- smisel za humor.

Učno-storilnostno področje:

- široka razgledanost,
- visoka učna uspešnost,
- bogato besedišče,
- hitro branje,
- spretnost v eni od umetniških dejavnosti (glasba, ples, risanje, dramatizacija),
- motorična spretnost in vzdržljivost.

Motivacija:

- visoke aspiracije in potreba po doseganju odličnosti,
- radovednost,
- raznoliki in močno izraženi interesi,
- vztrajnost pri reševanju nalog,
- visoka storilnostna motivacija,
- uživanje v dosežkih.

Socialno-čustveno področje:

- nekonformizem,
- močno razvit občutek za pravičnost,
- neodvisnost in samostojnost,

- sposobnost vodenja in vplivanja na druge,
- izraziti smisel za organizacijo,
- empatičnost.

Vira navajata (Žagar idr., 1999; Bezić, 2012), da bolj kot se kažejo posamezne lastnosti pri učencu, bolj verjetno je, da je nadarjen.

Učno neuspešni nadarjeni učenci pa imajo naslednje lastnosti, ki jih pogosto ovirajo pri učnem uspehu (Žagar idr., 1999):

- nezainteresiranost za šolo in udeležbo v šolskih dogajanjih,
- strah pred spraševanjem,
- nizka samopodoba in pomanjkanje samozaupanja,
- nesposobnost tvornega delovanja pri skupinskem delu,
- učenca ni mogoče motivirati z običajnimi spodbudami (npr. dobrimi ocenami, nagrajevanjem pridnosti, navdušenjem učitelja),
- slaba pozornost,
- hiperaktivnost,
- čustvena in socialna nezrelost.

2.3 Kako nadarjene odkrijejo?

V Konceptu dela z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli (Žagar idr., 1999) je navedeno, da nadarjene učence odkrijejo na podlagi treh stopenj. Evidentiranje, identifikacija ter seznanitev in pridobitev mnenja staršev.

1. Evidentiranje učencev

Poteka na osnovi različnih kriterijev. Kriteriji, ki jih predlagajo:

- Učni uspeh – učenec dosledno izkazuje odličen učni uspeh (v 1. triadi se upošteva opisna ocena).
- Dosežki – na likovnem, glasbenem, tehničnem, športnem področju in drugih dejavnostih.
- Učiteljevo mnenje, ki si ga je o učencu oblikoval med vzgojno-izobraževalnim procesom.
- Tekmovanja - udeležba in dobri rezultati na regijskih in državnih tekmovanjih.
- Hobiji – trajnejše aktivnosti, za katere ima učenec močan interes in v katerih dosega nadpovprečne rezultate.
- Mnenje šolske svetovalne službe – oblikuje svoje mnenje na osnovi obstoječe evidence o učencu z vzgojiteljicami iz vrtca, razrednimi in drugimi učitelji, knjižničarjem in mentorji interesnih in drugih dejavnosti.

2. Identifikacija učencev

Zajema poglobljeno in podrobnejšo obravnavo evidentiranih učencev in vključuje naslednja merila:

- Ocena učiteljev – podajo oceno o že evidentiranih učencih s pomočjo posebnega ocenjevalnega pripomočka, ki naj bi zajel naslednja področja:
 - razumevanje in pomnjenje snovi,
 - sposobnost sklepanja,
 - ustvarjalnost,

- motiviranost in interesi,
- vodstvene sposobnosti,
- telesno- gibalne sposobnosti,
- izjemni dosežki na različnih področjih.
- Test sposobnosti – individualni ali skupinski test.
- Test ustvarjanja.

3. Seznanitev in mnenje staršev

Gre za zadnjo stopnjo odkrivanja nadarjenih učencev, kjer svetovalna služba skupaj z razrednikom seznanijo starše, da je njihov otrok spoznan za nadarjenega in pridobi njihovo mnenje o otroku.

Postopek odkrivanja nadarjenih učencev je različen v posameznih triadah. V prvi triadi se izvedeta samo prva in tretja stopnja postopka. V drugi in tretji triadi pa se izvede tudi druga stopnja postopka ter se ponovno seznanijo starše in pridobi njihovo mnenje o otroku. Za učence, ki so bili zaradi različnih vzrokov pri postopku odkrivanja izpuščeni oziroma spregledani, se postopek izvede v celoti v drugi ali tretji triadi.

2.4 Sprejetost nadarjenih učencev

Nadarjeni učenci so povprečno zelo dobro sprejeti, bolj priljubljeni in manj zavrženi. Ponavadi sklepajo prijateljstva z enako nadarjenimi učenci. Drugi učenci jim tudi pripisujejo bolj pozitivne in prosocialne značilnosti, saj imajo boljši sociometrični položaj. Odstopajo pa tisti, ki so izredno nadarjeni, saj se ne znajo vključiti v družbo kot ostali nadarjeni učenci. Nadarjenim učencem z ekstremno visokimi intelektualnimi sposobnostmi socialna sprejetost predstavlja večji problem. Zato sebi zaznavajo kot manj priljubljene. V primerjavi z drugimi učenci ni razlik v samospoštovanju, depresivnosti in pojavljanju disciplinskih problemov. Izjemno učno nadarjeni učenci tudi večkrat preskočijo razred in so takrat manj sprejeti in jih sošolci zaznavajo kot manj kooperativne, manj duhovite, manj pripravljene pomagati, manj vodje in manj družabne. Med njimi so bili fantje bolj negativno ocenjeni kot dekleta (Horvat, Košir, 2013).

3 RAZISKOVALNI DEL

3.1 Metodologija

3.1.1 Raziskovalni hipotezi

- Hipoteza 1: Nadarjeni učenci so v šolskem prostoru bistveno bolj priljubljeni kot ostali vrstniki..
- Hipoteza 2: Priljubljenost nadarjenih učencev izven šolskega prostora ne izstopa v primerjavi z ostalimi vrstniki.

3.1.2 Raziskovalne metode

- *Delo z viri*

Najprej sva se lotili iskanja strokovne literature, s pomočjo katere sva razširili svoje znanje in dobili širši vpogled v tematiko, ki sva si jo izbrali za raziskovanje. Na podlagi prebrane literature sva napisali teoretični del naloge.

- *Sociometrična preizkušnja*

Priljubljenost nadarjenih učencev bova raziskovali s pomočjo sociometričnega vprašalnika (priloga), s pomočjo katerega bova oblikovali sociometrične tabele, nato bova pa pridobljene podatke prikazali s sociogramom.

V veliko pomoč pri raziskovalnem delu nama je bil opis sociometrične preizkušnje dr. Tanje Kajtna, ki pravi, da je sociometrija tehnika, ki v svoji osnovi izhaja iz socialne psihologije in sociologije ter predstavlja eno novejših merskih metod, ki se uporabljajo v družboslovnih znanostih. Tehnika je v svojih najbolj strogih metričnih opisih opredeljena kot *metoda za merjenje družbenih odnosov v neki skupini*. S to tehniko lahko izmerimo družabne odnose v neki skupini in položaj vsakega posameznika v neki skupini. Z njo lahko opredelimo, koliko je nek posameznik v skupini priljubljen ali morda iz skupine izločen, osamljen, v kolikšni meri se s člani skupine ne razume in ali se z njimi rad družiti ali ne.

Metodo sva prilagodili najinemu cilju raziskovanja:

1. Naredili sva sociometrični vprašalnik, ki ga je v razredih nato izvedla najina mentorica, ki je svetovalna delavka na naši šoli. S tem smo zagotovili resnost in hkrati neobremenjenost ter varnost. Zaradi varovanja osebnih podatkov so vsi vključeni v raziskavo dobili svojo šifro.
2. Pridobljene rezultate sva vnesli v sociometrične tabele, iz katerih je razvidno, kateri učenci so nadarjeni učenci (modro obarvani).
3. Rezultate sva grafično ponazorili tudi s sociogrami, ki sva jih narisali s prosto roko. Tudi v sociogramih je jasno razvidno, kateri učenci so nadarjeni učenci (rdeče obarvani).
4. Dobljene podatke sva analizirali in oblikovali sklepe glede na zastavljene hipotezi.

3.1.3 Raziskovalni vzorec

Tabela 1: Število učencev, ki so vključeni v raziskavo

Razred	Učenke	Učenci	Skupaj
7. razred	12	6	18
8. razred	9	8	17
9. razred	8	12	20
Skupaj	29	26	55

V raziskavo sva vključili učence naše šole, in sicer učence 7. a, 8. a in 9. a. Skupaj je to 55 učencev, od tega 29 učenk in 26 učencev.

Tabela 2: Število nadarjenih učencev, ki so vključeni v raziskavo

Razred	Nadarjene učenke	Nadarjeni učenci	Skupaj
7. razred	4	1	5
8. razred	3	5	8
9. razred	3	4	7
Skupaj	10	10	20

V tabeli je predstavljeno, koliko nadarjenih učencev je po razredih v 3. VIO naše šole. V 7. a je 5 nadarjenih učencev, v 8. a 8, v 9. a pa 7, tj. skupno 20 nadarjenih učencev. Podatek sva pridobili s pomočjo mentorice, hkrati pa naju je zelo presenetil. Nisva si predstavljali, da je toliko nadarjenih učencev v samo treh razredih. Če se izraziva v odstotkih, je od vseh vključenih v raziskavo kar 36,4 % nadarjenih.

3.2 Rezultati

3.2.1 Preverjanje hipoteze 1

Hipoteza 1: Nadarjeni učenci so v šolskem prostoru bistveno bolj priljubljeni kot ostali vrstniki..

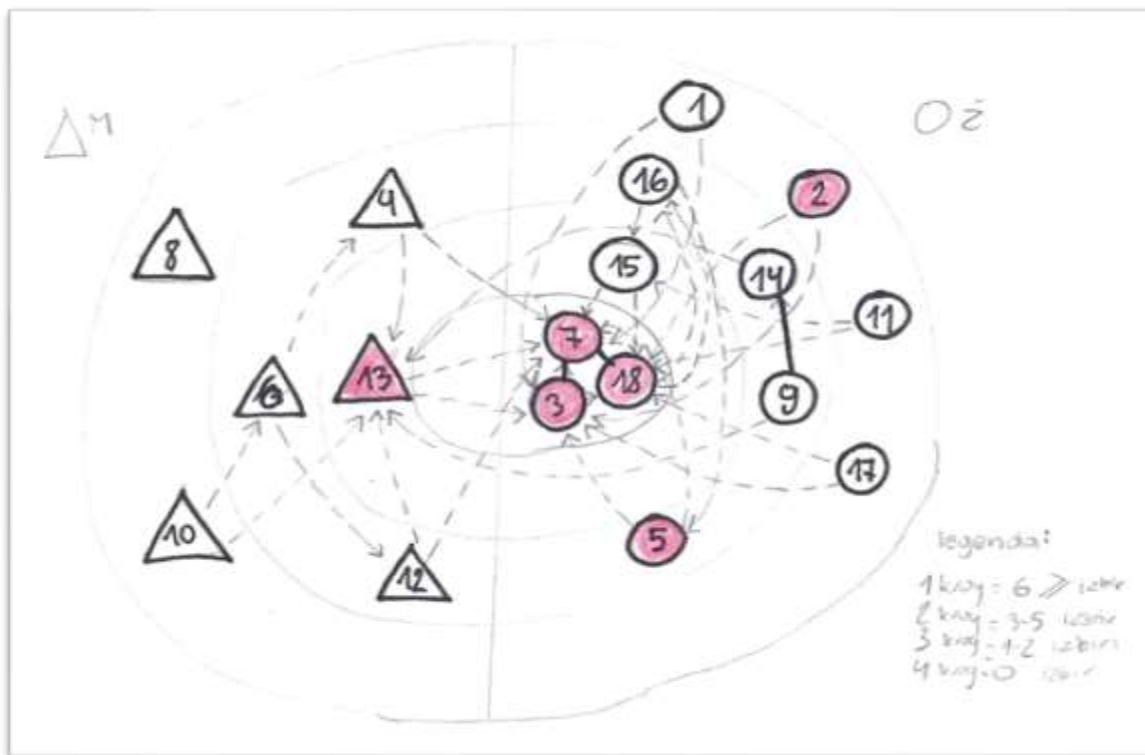
Modro obarvane šifre v nadaljevanju raziskovalne naloge predstavljajo nadarjene učence.

Rdeče obarvani posamezniki v sociogramu predstavljajo nadarjene učence.

Tabela 3: Izbire učencev 7. a na vprašanje »Katera dva sošolca največkrat prosiš za pomoč pri pouku?«

Šifra učenca	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	SPOL
1			*				*												Ž
2			*															*	Ž
3							*											*	Ž
4							*						*						M
5			*				*												Ž
6				*								*							M
7			*															*	Ž
8																			M
9													*	*					Ž
10						*							*						M
11															*			*	Ž
12							*						*						M
13			*				*												M
14									*				*						Ž
15							*											*	Ž
16					*										*				Ž
17			*															*	Ž
18							*									*			Ž
Vsota izbir	0	0	6	1	1	1	8	0	1	0	0	1	5	1	2	1	0	6	

Opazili sva, da večina učencev v 7. a za pomoč pri pouku prosi nadarjenega učenca. Si pa tudi nadarjeni učenci med seboj pomagajo, saj so izbirali drug drugega, kar se sklada s teoretičnimi izhodišči in z že izvedenimi raziskavami (Horvat, Košir, 2013). Učenke, ki so bile izbrane največkrat, so se izbrale tudi med seboj. Učenec s šifro 8 ni bil pripravljen sodelovati v raziskavi.

Sociogram 1: Najpogosteje izbrani učenci 7. a za pomoč pri pouku

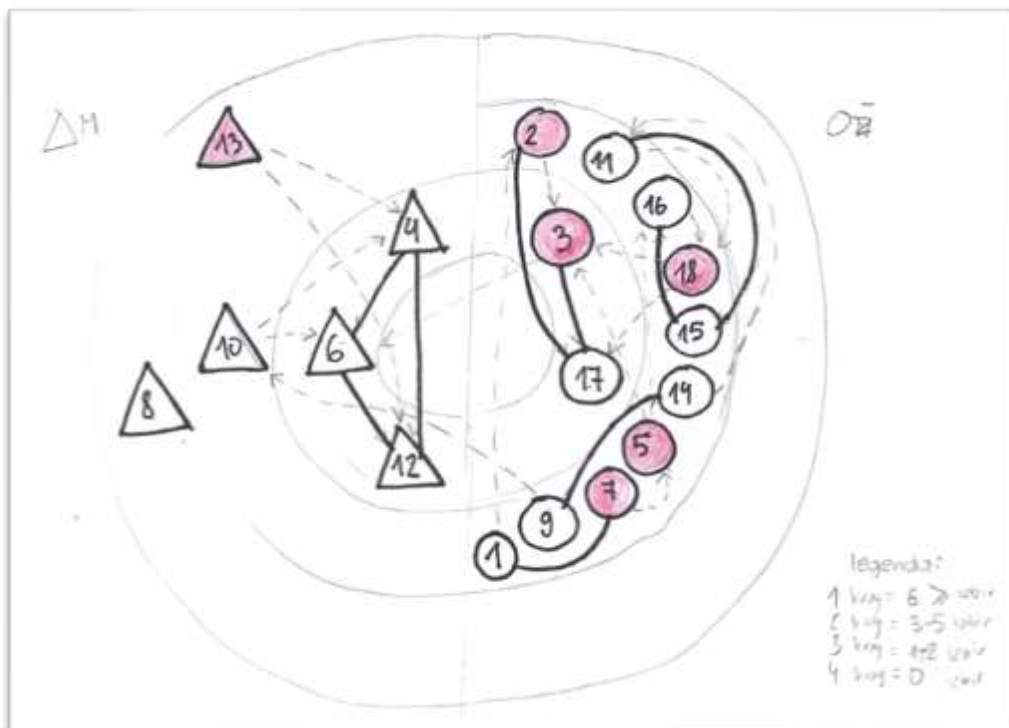
Iz sociograma 1 razberemo, kako so v 7. a izbirali učence, ko gre za pomoč pri šolskem delu. Vidimo lahko, da so bile največkrat izbrane tri nadarjene učenke, sledi jim nadarjeni učenec. Presenetilo naju je, da je v tem razredu nadarjena učenka, ki ni dobila nobene izbire, ko gre za pomoč pri šolskem delu.

Polna črta predstavlja vzajemne izbire (velja tudi za vse nadaljnje sociograme).

Tabela 4: Izbire učencev 7. a na vprašanje »S katerima sošolcema se pri pouku največkrat zabavaš?«

Šifra učenca	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	SPOL
1		*					*												Ž
2			*														*		Ž
3						*											*		Ž
4						*						*							M
5			*												*				Ž
6				*								*							M
7	*				*														Ž
8																			M
9										*				*					Ž
10				*		*													M
11															*			*	Ž
12				*		*													M
13				*								*							M
14									*		*								Ž
15											*					*			Ž
16														*				*	Ž
17		*	*																Ž
18			*														*		Ž
Vsota izbir	1	2	4	4	1	4	1	0	1	1	2	3	0	1	2	2	3	2	

Ko primerjava rezultate tega vprašanja s prejšnjim, ugotoviva, da so izbire veliko bolj razporejene. Nadarjeni učenci niso več toliko v ospredju. Vidiva, da imamo tudi tukaj nadarjenega učenca, ki ni bil izbran, sočasno pa ne gre za isto osebo kot pri prvem vprašanju. Nadarjena učenka, ki ni bila izbrana, ko gre za pomoč pri šolskem delu, je pri vprašanju, vezanem na zabavo, bila izbrana dvakrat.

Sociogram 2: Najpogosteje izbrani učenci 7. a za zabavo pri pouku

Razbrali sva, da se dečki in deklice med seboj ne izbirajo tako pogosto, razen dveh izjem, torej se dečki držijo zase in deklice zase. Ugotovili sva tudi, da se nadarjene učenke izbirajo med seboj in nenadarjene med seboj, torej lahko sklepamo, da imajo nadarjeni radi družbo prav tako nadarjenih, saj se bolj ujamejo. Pri dečkih je nastala trojica, ki je razvidna v tem sociogramu.

Tabela 5: Izbire učencev 8. a na vprašanje »Katera dva sošolca največkrat prosiš za pomoč pri pouku?«

Šifra učenca	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	SPOL
19												*			*			M
20			*												*			Ž
21							*								*			Ž
22							*		*									M
23									*						*			Ž
24							*		*									M
25			*												*			Ž
26			*				*											Ž
27							*								*			Ž
28			*				*											Ž
29			*				*											Ž
30							*										*	M
31									*						*			M
32				*												*		M
33			*				*											Ž
34							*								*			M
35												*			*			M
Vsota izbir	0	0	6	1	0	0	10	0	4	0	0	2	0	0	9	1	1	

Največkrat je bila izbrana nenadarjena učenka. Ker gre tu za najine sošolce, naju izbira ne preseneča, saj je ta učenka zelo uspešna, marljiva in dosledna. Ugotovili sva, da se sicer učenci v 8. a za pomoč obračajo k nadarjenim, razen pri prej omenjeni izjemi. Tudi v 8. a se izkaže, da se nadarjeni glede pomoči pri šolskem delu obračajo drug na drugega. Učenci pogosteje prosijo za pomoč nadarjene učenke kot nadarjene učence.

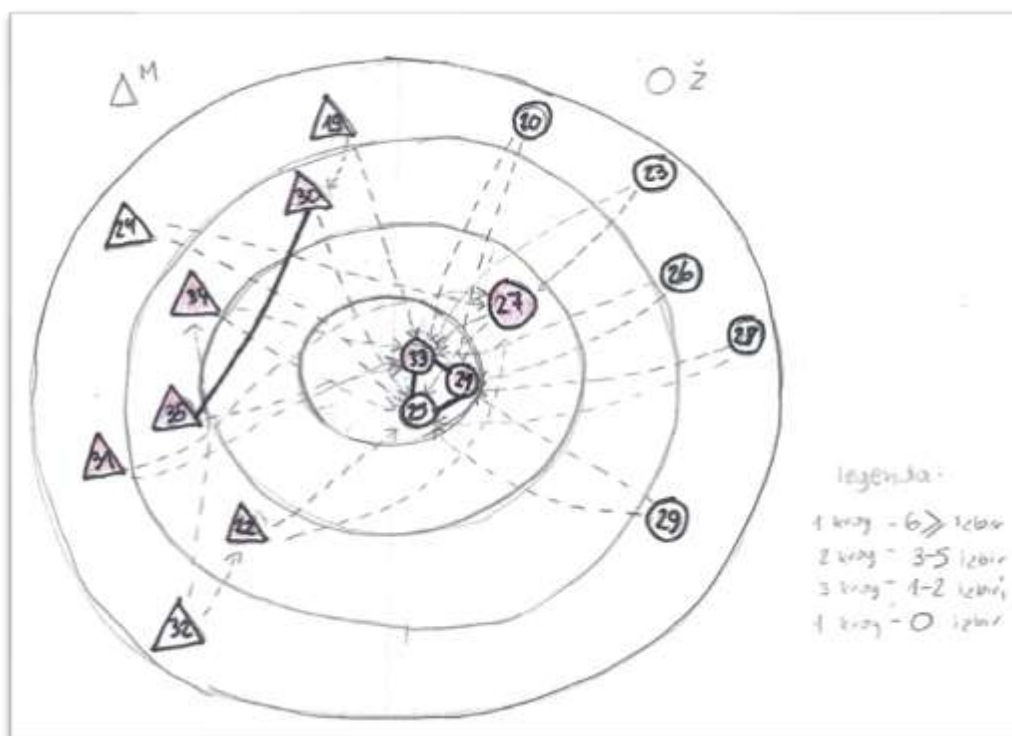
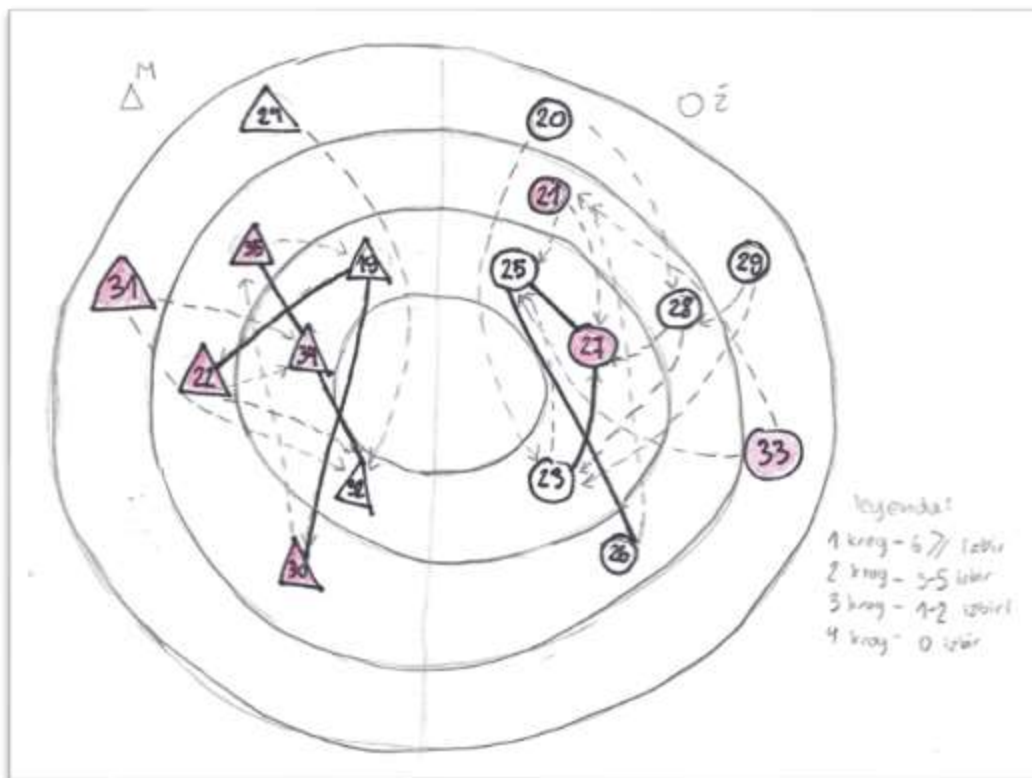

Tabela 6: Izbire učencev 8. a na vprašanje »S katerima sošolcema se pri pouku največkrat zabavaš?«

Šifra učenca	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	SPOL
19				*								*						M
20					*					*								Ž
21							*		*									Ž
22	*															*		M
23							*		*									Ž
24														*				M
25								*	*									Ž
26			*				*											Ž
27					*		*											Ž
28					*				*									Ž
29					*					*								Ž
30	*																*	M
31														*		*		M
32				*												*		M
33			*				*											Ž
34														*			*	M
35	*															*		M
Vsota izbir	3	0	2	2	4	0	5	1	4	2	0	1	0	3	0	4	2	

Opazili sva, da ni bistvenih razlik med nadarjenimi in nenadarjenimi. Izbire so se glede na prejšnje vprašanje razporedile med vse učence. Iz tega lahko sklepamo, da v 8. a nadarjenost na priljubljenost nima večjega vpliva.

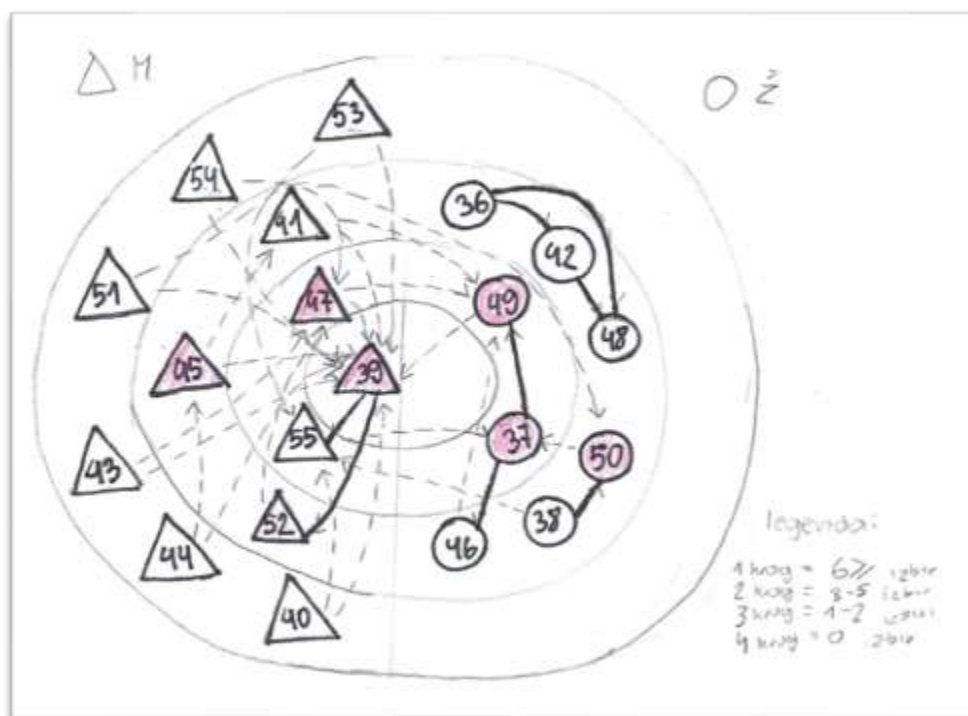
Sociogram 4: Najpogosteje izbrani učenci 8. a za zabavo pri pouku

Kot lahko vidimo na sociogramu 4, ni mešanja med spoloma. Dečki za zabavo izbirajo dečke, deklice pa deklice. Med dečki sta nastali dve trojici, med deklicami pa ena četvorka. Tudi v 8. a v prvem krogu, ki pomeni največ izbir, ni nikogar. V četrtem krogu pa kar dva nadarjena učenca in trije nenadarjeni. Torej skupno 5 učencev, ki niso bili za zabavo izbrani od nikogar.

Tabela 7: Izbire učencev 9. a na vprašanje »Katera dva sošolca največkrat prosiš za pomoč pri pouku?«

Šifra učenca	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	SPOL
36							*						*								Ž
37											*			*							Ž
38															*					*	Ž
39																	*			*	M
40				*																*	M
41				*										*							M
42	*												*								Ž
43				*								*									M
44				*						*											M
45				*		*															M
46		*												*							Ž
47				*										*							M
48	*						*														Ž
49		*		*																	Ž
50		*	*																		Ž
51				*											*						M
52				*								*									M
53				*																*	M
54				*								*									M
55		*		*																	M
Vsota izbir	2	3	1	12	0	1	2	0	0	1	1	4	2	4	2	0	1	0	0	4	

V 9. je večina učencev za pomoč pri šolskem delu izbrala nadarjenega učenca. Učenec s šifro 39 je bil izbran kar 12-krat. Vsi nadarjeni učenci so bili izbrani vsaj 1-krat. Izbrani pa so bili tudi nenadarjeni učenci.

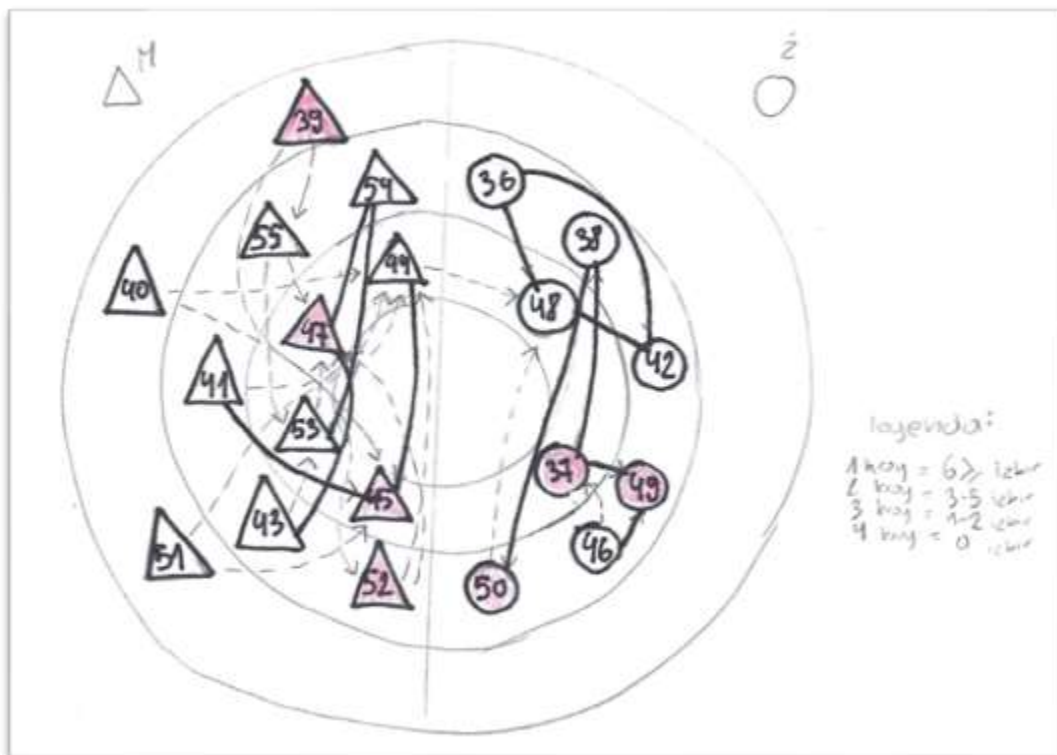
Sociogram 5: Najpogosteje izbrani učenci 9. a za pomoč pri pouku

V središču vidimo učenca s šifro 39. Ta učenec je izbral učenca s šifro 55 in 52, tudi onadva sta izbrala njega, kar je ustvarilo vzajemno izbiro. Pri učenkah opaziva nastalo trojico nenadarjenih učenk, kar naju preseneča. Predvidevava, da je prijateljstvo med njimi tako močno in si zmorejo pomagati tudi, ko gre za šolsko delo. Prav tako opaziva, da se glede na spol učenci ne ločujejo, kot smo to videli v sociogramu 4 v 8. a.

Tabela 8: Izbire učencev 9. a na vprašanje »S katerima sošolcema se pri pouku največkrat zabavaš?«

Šifra učenca	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	SPOL
36							*						*								Ž
37			*											*							Ž
38		*													*						Ž
39																	*			*	M
40																		*		*	M
41									*	*											M
42	*												*								Ž
43												*						*			M
44										*			*								M
45						*			*												M
46		*												*							Ž
47								*											*		M
48	*						*														Ž
49		*									*										Ž
50			*										*								Ž
51									*	*											M
52									*			*									M
53												*							*		M
54												*						*			M
55												*						*			M
Vsota izbir	2	3	2	0	0	1	2	1	4	3	1	5	4	2	1	0	1	4	2	2	

Ugotovili sva, da se priljubljenost, ko gre za zabavo pri pouku, porazdeli med učenci v smislu, da so nenadarjeni enako pogosto izbrani kot nadarjeni. Zelo naju je pa presenetilo spoznanje, da pri tem vprašanju učenec s šifro 39 ni bil izbran (pri prejšnjem vprašanju pa kar 12-krat). V literaturi (Horvat, Košir, 2013) sva prebrali, da lahko imajo visoko nadarjeni učenci težave z vključevanjem v družbo. Zdi se, da učenec s šifro 39 to potrjuje.

Sociogram 6: Najpogosteje izbrani učenci 9. a za zabavo pri pouku

Vidimo, da učenci za zabavo pri pouku najpogosteje izbirajo isti spol, le z izjemo učenca s šifro 44. Tudi v 9. a je središče prazno, nadarjeni ne pridejo toliko do izraza kot pri prejšnjem vprašanju. Razberemo pa lahko precej več vzajemnih izbir. Kar trije učenci, med njimi tudi nadarjeni, niso bili izbrani niti enkrat.

3.2.2 Preverjanje hipoteze 2

Hipoteza 2: Priljubljenost nadarjenih učencev izven šolskega prostora ne izstopa v primerjavi z ostalimi vrstniki.

Tabela 9: Izbire učencev 7. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za pomoč pri učenju?«

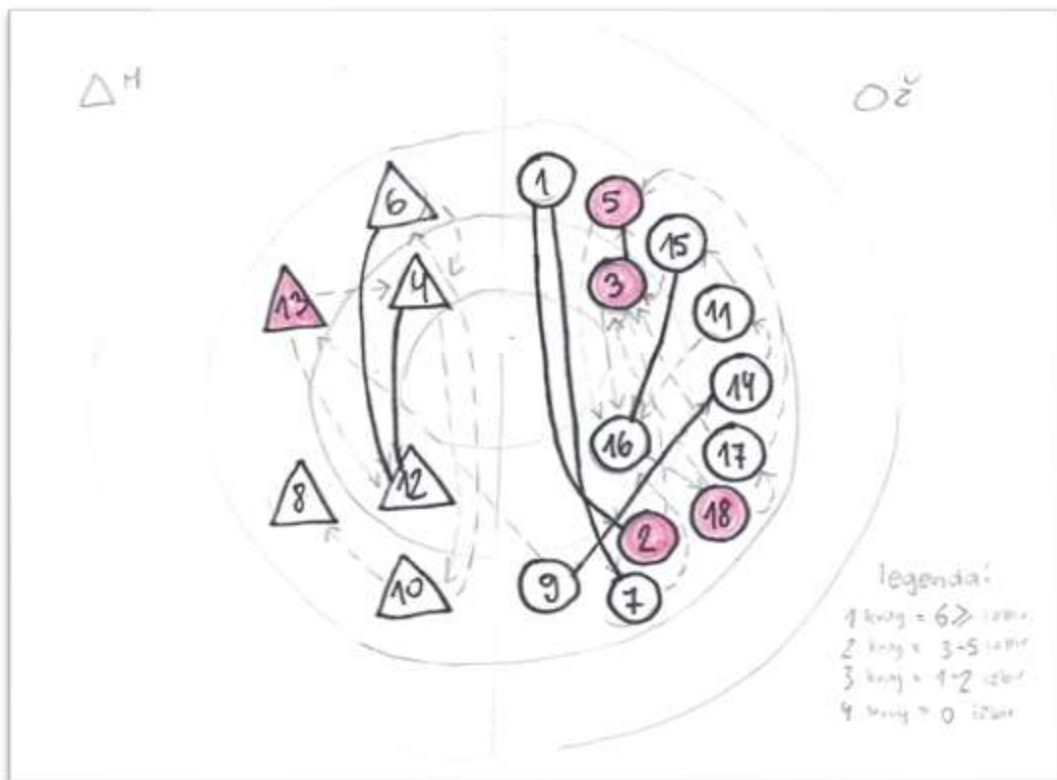
Šifra učenca	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	SPOL
1		*					*												Ž
2			*															*	Ž
3					*										*				Ž
4						*						*							M
5			*															*	Ž
6							*								*				M
7	*															*			Ž
8																			M
9				*															Ž
10						*													M
11															*			*	Ž
12					*		*												M
13																			M
14									*				*						Ž
15							*											*	Ž
16					*										*				Ž
17			*															*	Ž
18		*	*																Ž
Vsota izbir	1	2	4	1	3	2	4	0	1	0	0	1	1	0	2	3	0	5	

Ugotovili sva, da so bili za pomoč pri učenju izven šole sicer največkrat izbrani nadarjeni učenci. Če te rezultate primerjamo z rezultati izbir v šoli, ugotovimo, da so se izbire pri pomoči izven šole bolj razporedile med vse učence.

Tabela 10: Izbire učencev 7. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za zabavo?«

Šifra učenca	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	SPOL
1		*					*												Ž
2	*		*																Ž
3					*											*			Ž
4									*		*								M
5			*													*			Ž
6				*								*							M
7	*															*			Ž
8																			M
9													*	*					Ž
10						*		*											M
11															*	*			Ž
12				*		*													M
13				*								*							M
14									*		*								Ž
15			*												*	*			Ž
16															*			*	Ž
17			*		*														Ž
18			*														*		Ž
Vsota izbir	2	1	5	3	2	2	1	1	1	1	1	3	1	1	2	5	1	1	

Ugotovili sva, da ne prihaja do večjih odstopanj v smislu, da bi bili nadarjeni učenci pogosteje izbrani za družbo izven šolskega prostora. Veseli pa naju, da ima vsak učenec vsaj eno izbiro.

Sociogram 7: Najpogosteje izbrani učenci 7. a za druženje izven šole za zabavo

Iz sociograma 7 je razvidnih več vzajemnih izbir. Ponovno pa ni nikogar v središču. Prav tako vidiva, da je le izjema, da deklica izbere dečka. Vsi učenci se nahajajo znotraj drugega in tretjega kroga. Torej nihče ni v središču pozornosti in tudi nihče ni izločen. Ni posebnih odstopanj med nadarjenimi in nenadarjenimi učenci.

Tabela 11: Izbire učencev 8. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za pomoč pri učenju?«

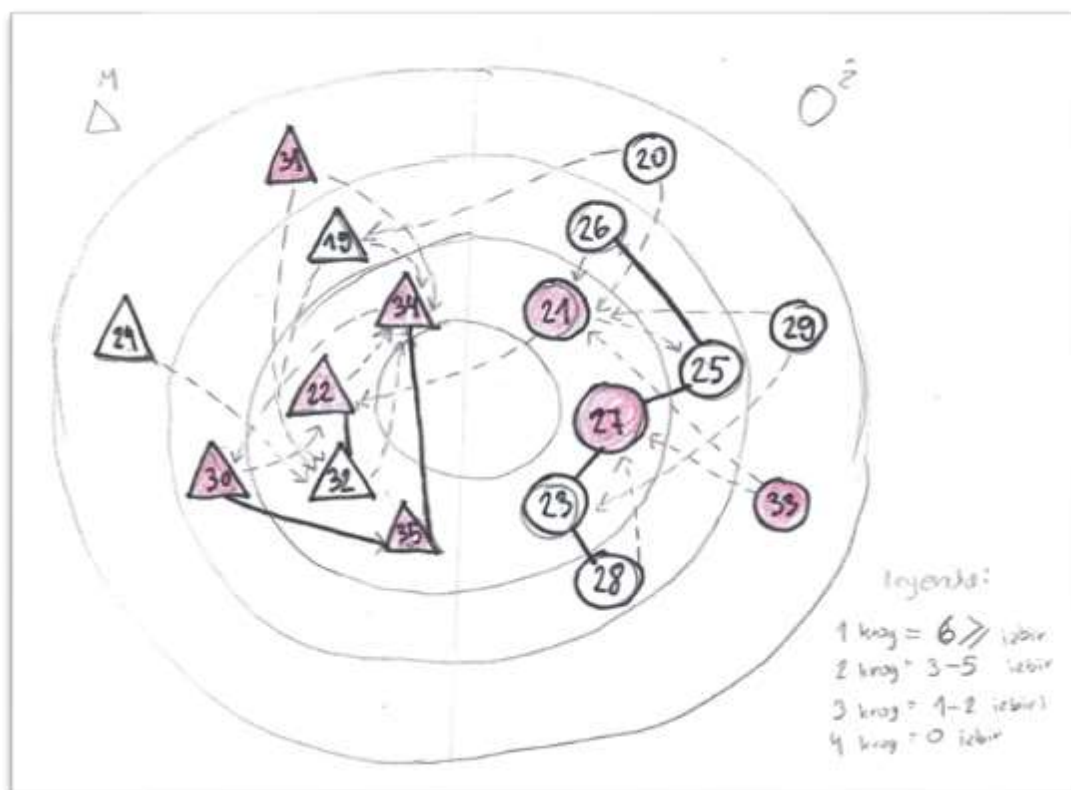
Šifra učenca	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	SPOL
19												*				*		M
20									*						*			Ž
21							*								*			Ž
22									*			*						M
23									*						*			Ž
24							*							*				M
25									*						*			Ž
26																		Ž
27							*								*			Ž
28			*				*											Ž
29			*				*											Ž
30							*										*	M
31												*			*			M
32				*												*		M
33			*				*											Ž
34							*								*			M
35												*				*		M
Vsota izbir	0	0	3	1	0	0	8	0	4	0	0	4	0	1	7	3	1	

Opazili sva, da v 8. a učenci tudi izven šole za pomoč pri učenju izbirajo zelo podobno kot glede pomoči v šoli. V ospredju so torej nadarjeni učenci.

Tabela 12: Izbire učencev 8. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za zabavo?«

Šifra učenca	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	SPOL
19														*		*		M
20	*		*															Ž
21				*			*											Ž
22														*		*		M
23									*	*								Ž
24														*			*	M
25								*	*									Ž
26			*				*											Ž
27				*	*													Ž
28					*				*									Ž
29			*		*													Ž
30				*													*	M
31														*		*		M
32				*												*		M
33			*						*									Ž
34												*					*	M
35												*				*		M
Vsota izbir	1	0	4	4	3	0	2	1	4	1	0	2	0	4	0	5	3	

Iz tabele je razvidno, da sicer v povprečju višje število izbir prejmejo nadarjeni učenci, a imamo na drugi strani dva nadarjena učenca, ki nista bila izbrana. Zato ne moremo trditi, da so v 8. a nadarjeni učenci bolj priljubljeni med sošolci, ko gre za druženja v njihovem prostem času.

Sociogram 8: Najpogosteje izbrani učenci 8. a za druženje izven šole za zabavo

Opazili sva, da je pri dečkih nastala trojica samih nadarjenih učencev. Radi bi izpostavili tudi, da je pri deklicah nastala kar dolga veriga. Presenetilo naju je, da učenka, na katero se obračajo za pomoč pri šolskem delu, ni bila niti enkrat izbrana za druženje.

Ugotovili sva, da je v 8. a kar pet učencev, ki niso bili izbrani, ko gre za druženje/zabavo, med njimi sta tudi dva nadarjena učenca. Če pogledamo na sociogram, ki prikazuje stanje v šolskem prostoru glede zabave, se rezultati izven šolskega prostora ponovijo. Gre za istih pet učencev.

Tabela 13: Izbire učencev 9. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za pomoč pri učenju?«

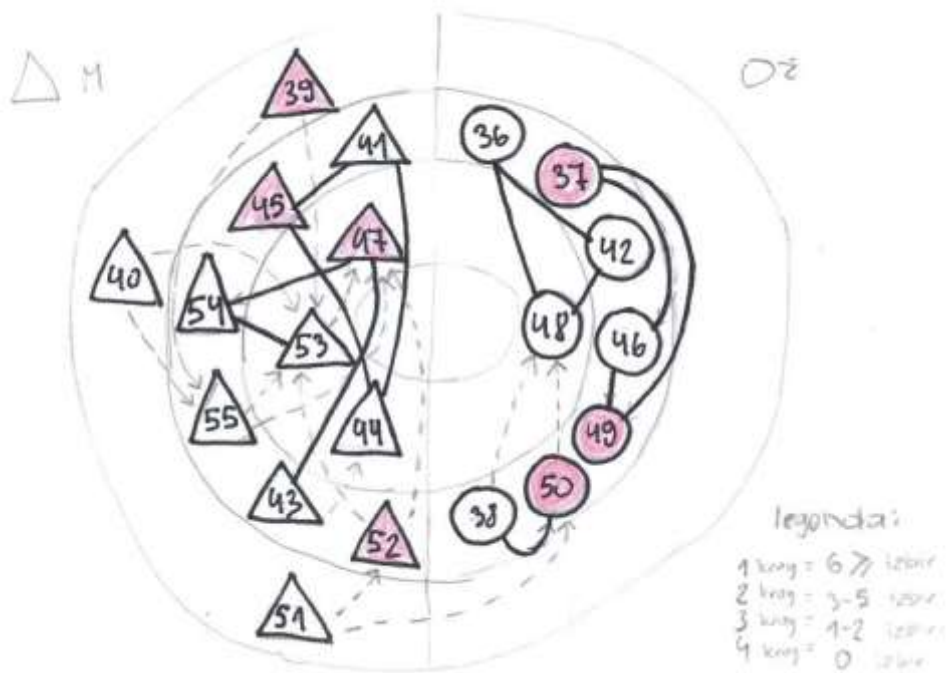
Šifra učenca	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	SPOL
36							*						*								Ž
37											*			*							Ž
38		*													*						Ž
39																	*			*	M
40																					M
41									*	*											M
42	*												*								Ž
43				*								*									M
44						*								*							M
45				*								*									M
46		*												*							Ž
47				*													*				M
48			*												*						Ž
49		*									*										Ž
50			*													*					Ž
51				*											*						M
52				*								*									M
53				*						*											M
54				*								*									M
55				*										*							M
Vsota izbir	1	3	2	8	0	1	1	0	1	2	2	4	2	4	3	1	2	0	0	1	

Tudi v 9. a ostaja podobna razporeditev izbir izven šolskega prostora za pomoč pri učenju, kot je bila v šolskem prostoru. Kar pomeni, da se učenci tudi v popoldanskem času pogosteje obračajo na svoje nadarjene sošolce, ni pa ta naveza tako močna, kot je bila pri vprašanju, vezanem na šolski prostor.

Tabela 14: Izbire učencev 9. a na vprašanje »S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za zabavo?«

Šifra učenca	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	SPOL
36							*						*								Ž
37											*			*							Ž
38													*		*						Ž
39																		*		*	M
40																		*		*	M
41									*	*											M
42	*												*								Ž
43									*			*									M
44						*			*	*											M
45						*			*	*											M
46		*												*							Ž
47								*											*		M
48	*						*														Ž
49		*									*										Ž
50			*										*								Ž
51														*		*					M
52												*					*				M
53												*					*		*		M
54												*					*				M
55												*					*				M
Vsota izbir	2	2	1	0	0	2	2	1	3	2	2	5	4	2	2	0	1	5	2	2	

Ugotovili sva, da se priljubljenost, ko gre za zabavo izven šolskega prostora, porazdeli med učence v smislu, da so nenadarjeni enako pogosto izbrani kot nadarjeni. Se pa tudi tokrat izkaže, da učenec s šifro 39 ni bil izbran niti enkrat. Torej njegova visoka nadarjenost ne vpliva pozitivno na to, da bo zaradi tega bolj priljubljen.

Sociogram 9: Največkrat izbrani učenci 9. a za druženje izven šole za zabavo

Vidimo, da v 9. a ni nobena deklica brez izbir, prav tako so vidne močne prijateljske vezi. Na drugi strani pa so osamljeni kar trije dečki, med njimi tudi nadarjen učenec.

Iz tega sociograma razberemo, da tudi v 9. a nadarjeni učenci niso bolj priljubljeni od ostalih. Nihče ne doseže 6 izbir ali več, kar bi ga uvrstilo v središče sociograma.

V sociometričnem vprašalniku sva imeli še več vprašanj. Eno izmed njih je bilo tudi, *kateri od sošolcev/sošolk se ti zdi najbolj popularen/-a v razredu*. S čimer sva hoteli ugotoviti, če so nadarjeni res najbolj popularni ali ne. Tabela prikazuje rezultate.

Tabela 15: Najbolj popularen učenec/učenka v razredu

Razred	Najbolj popularna učenka	Najbolj popularen učenec
7. a	nadarjena	nenadarjen
8. a	nadarjena	nadarjen
9. a	nenadarjena	nenadarjen

Iz tabele razberemo, da je polovica najbolj popularnih učencev hkrati tudi nadarjenih, polovica pa ne. Zato domneve, da je nadarjenost pogoj/prednost, da bo učenec v razredu zaradi tega tudi popularnejši, ne moremo potrditi niti ovreči.

V 7. a je popularna deklica nadarjena, deček pa ni nadarjen. V 8. a sta najbolj popularna deček in deklica nadarjena. V 9. a pa nista niti deklica niti deček nadarjena, a sta kljub temu najbolj popularna.

4 RAZPRAVA

Prvo hipotezo, ki pravi, da so nadarjeni učenci v šolskem prostoru bistveno bolj priljubljeni kot ostali vrstniki, sva **delno potrdili**. Skozi raziskavo sva ugotovili, da učenci pri pouku radi prosijo za pomoč nadarjene učence, torej lahko bi rekli, da so nadarjeni priljubljeni, ko gre za šolo, za šolsko delo, učenje in naloge. Da sva lahko zagotovo potrdili ali ovrgli hipotezo, sva preverjali še drug vidik – torej življenje/druženje v šoli v času, ko nimamo pred seboj šolskega dela, ampak ko se lahko prosto družimo (rekreacija, krajši odmori, varstvo vozačev). Izkazalo se je, da učenci za prosto druženje ne izbirajo prioriteten nadarjenih učencev. Ko pogledamo sociograme, vidimo, da so tarče prazne, kar pomeni, da nihče od sošolcev ni »zvezda«, saj vsak učenec glede na svoje ujemanje z nekom izbira svojo družbo. Ko gre za šolsko delo, pa se vsak od nas na nek način potruji za družbo nadarjenega učenca, saj se zavedamo, da bomo ob sodelovanju z njimi tudi sami na boljšem – prej bomo razumeli snov, več se bomo naučili, utrdili ... in na koncu najverjetneje tudi bolje ocenjeni, ker bomo več znali. Prav tako se je izkazalo, da tudi učenci pri vprašanju, kdo se jim zdi najbolj popularen v razredu, ne izberejo nujno nadarjenega učenca (to sva preverjali z devetim in desetim vprašanjem v sociometričnem vprašalniku). Ugotovili sva, da so v sedmem razredu za najbolj popularnega dečka izbrali nenadarjenega učenca, za najbolj popularno učenko pa nadarjeno učenko. V osmem razredu so za najbolj popularnega dečka in deklico izbrali nadarjena učenca, v devetem razredu pa sta oba izbrana učenca nenadarjena.

Ko pogledava rezultate, na podlagi katerih sva preverjali prvo hipotezo, ugotavljava, da je nadarjenost prednost, ko gre zgolj za priljubljenost, ko gre za šolsko delo, pri druženju za zabavo pa nadarjeni učenec ni v prednosti. Sklepava, da je to tako zato, ker smo si ljudje med seboj zelo različni, nekateri bolj, drugi manj komunikativni, s čimer pa nadarjenost ni v neposredni povezavi. V strokovni literaturi sva zasledili (Horvat, Košir, 2013): nadarjenim učencem z ekstremno visokimi intelektualnimi sposobnostmi socialna sprejetost predstavlja večji problem, zato se tudi zaznavajo kot manj priljubljene.

Drugo hipotezo, ki govori o tem, da *priljubljenost nadarjenih učencev izven šolskega prostora ne izstopa v primerjavi z ostalimi vrstniki*, sva **potrdili**. Kot sva razbrali iz pridobljenih rezultatov, se je zgodilo zelo podobno kot pri prvi hipotezi. Še vedno je bilo zaznati, da so nadarjeni učenci nekoliko pogosteje izbrani za pomoč izven šole (v popoldanskem času, ob vikendih) za namene šolskega dela, učenja, razlage snovi, čeprav se že kaže, da učenci izbirajo tudi tiste, s katerimi so si bolj povezani (s katerimi preživljajo prosti čas v šoli). Še vedno pa se torej učenci glede učne pomoči zanašajo na svoje nadarjene sovrstnike, kar naju ne preseneča. Predvsem je ta trend opazen v osmem in devetem razredu. Morda je to tako tudi zato, ker učitelji v teh dveh razredih še toliko bolj poudarjajo skorajšnji zaključek osnovne šole, nacionalno preverjanje znanja, točke, vpis v srednjo šolo.

Ko gre za druženje izven šole, torej za zabavo, prosti čas, sva ugotovili, da pri izbirah ni razlike med nadarjenimi in nenadarjenimi sovrstniki. V vseh treh razredih se izkaže enako. Nihče posebej ne izstopa, zato lahko še enkrat potrdiva, da nadarjenost ne daje prednosti, ko gre za ugotavljanje priljubljenosti med vrstniki. Sva pa opazili, da se nadarjeni med seboj raje družijo kot z njihovimi sovrstniki. Tega sicer nisva predvidevali in naju je presenetilo, a po premisleku se zdi logično, saj imajo nadarjeni najbrž bolj podobne interese, zanimanja in imajo zato tudi več skupnih tem za pogovor ter aktivno preživljanje prostega časa. To so le najine domneve in morda podlaga za raziskovanje naslednjega vprašanja »Zakaj se nadarjeni raje družijo med seboj kot z njihovimi nenadarjenimi sovrstniki?«

Na koncu bi radi poudarili, kar naju je najbolj pritegnilo, in sicer, da ima vsak posameznik drugačen karakter, je edinstven, poseben. Nadarjenost pa je le del tega. In lahko jo dojemamo kot prednost, lahko pa tudi kot slabost. Vsekakor pa na priljubljenost med sovrstniki nima posebnega vpliva.

Z najino nalogo sva prišli do spoznanja, da nadarjenost ni merilo za priljubljenost.

5 ZAKLJUČEK

V uvodu sva dejali, da se veseliva, a hkrati tudi bojiva raziskovanja, saj sva del raziskave tudi sami. Rečeva lahko, da sva dobili zelo pričakovano povratno informacijo najinih učencev, zato se po koncu raziskovanja dobro počutiva.

Ob zaključku pa se nama odpirajo nova vprašanja. Eno takšnih sva že navedli v razpravi, torej, zakaj se nadarjeni raje družijo med seboj kot pa z nenadarjenimi sovrstniki. Sva pa ob ustvarjanju sociogramov ugotovili, da imamo kljub temu, da smo majhna osnovna šola, vseeno izključene posameznike, ki jih nihče ne izbira, ne želi z njimi sedeti ali z njimi sodelovati. Odpira se nama novo poglavje razmišljanja o izključenih posameznikih. Prepoznamo jih torej lahko zelo hitro, saj lahko razrednik na razredni uri opravi kratek sociometrični vprašalnik. Vendar naju zanima, kako se potem spopasti naprej s takšnimi rezultati. Ali lahko nepriljubljen učenec postane priljubljen? Kako?

Sociometrična preizkušnja nama je dala nov vpogled v odnose v razredu, predvsem v našem. Pogovorili se bova z našo razredničarko o pridobljenih rezultatih in preverili, ali sama opaža enako. V našem razredu je namreč kar 5 takšnih učencev, ki jih za družbo ne izbira nihče. To se nama zdi res veliko. Poskušali bova koristno uporabiti svojo nadarjenost in pozitivno vplivati na odnose v razredu ter na povezave med nami izven njega.

6 LITERATURA

- Bezić, T. (2012). Vzgojno-izobraževalno delo z nadarjenimi učenci osnovne šole. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Horvat, M., Košir, K. (2013). Socialna sprejetost nadarjenih učencev in učencev z dodatno strokovno pomočjo v osnovni šoli. Pridobljeno 19. 10. 2023 s http://psiholoska-obzorja.si/arhiv_clanki/2013/horvat_kosir.pdf.
- Kajtna, T. Sociometrična preizkušnja. Pridobljeno 19. 10. 2023 s <https://www.osvperka.si/upload/files/sociometrija-09.pdf>:
- Košir, K. (2013). Socialni odnosi v šoli. Maribor: Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru.
- Zakon o osnovni šoli (ZOsn). Pridobljeno 6. 11. 2023 s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO448>.
- Žagar, D., Artač, J., Bezić, T., Nagy, M., Purgaj, S. (1999). Koncept dela z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli. Pridobljeno 6. 11. 2023 s <https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2021/01/koncept-dela-z-nadarjenimi-ucenci.pdf>.

7 PRILOGE

Dragi učenec/-ka!

Prosimo te, da si vzameš nekaj trenutkov za vprašalnik, ki sledi na drugi strani.

NAVODILO: Na vprašanja odgovarjaj s šifro učenca in nikakor ne z imenom in priimkom. Torej na črtice vpisuj le šifre.

Bodi iskren/-a. Hvala za sodelovanje!

Moja šifra: _____

1. Katera dva sošolca največkrat prosiš za pomoč pri pouku?

2. S katerima sošolcema se pri pouku največkrat zabavaš?

3. S katerima sošolcema ne maraš sedeti pri pouku?

4. Katerega sošolca/-ko bi izbral/-a za delo v paru?

5. Katerega sošolca/-ko bi izbral/-a za vodjo tvoje skupine pri skupinskem delu?

6. S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za zabavo?

7. S katerima sošolcema se najraje družiš izven šole za pomoč pri učenju?

8. S katerima sošolcema se ne maraš/ne družiš izven šole?

9. Kateri deček se ti zdi najbolj popularen v razredu?

10. Katera deklica se ti zdi najbolj popularna v razredu?

11. Kateri deček se ti zdi najmanj popularen v razredu?

12. Katera deklica se ti zdi najmanj popularna v razredu?
